

Badanie przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej (AAA)

Co powinieneś wiedzieć

Dla kogo przeznaczona jest ta ulotka?

Ulotka przeznaczona jest dla mężczyzn w 65. r.ż., którzy mieszkają w Irlandii Północnej. Zapraszamy Pana na **bezpłatne** badanie przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej (AAA).

O czym jest ta ulotka?

W ulotce znajdują się informacje na temat:

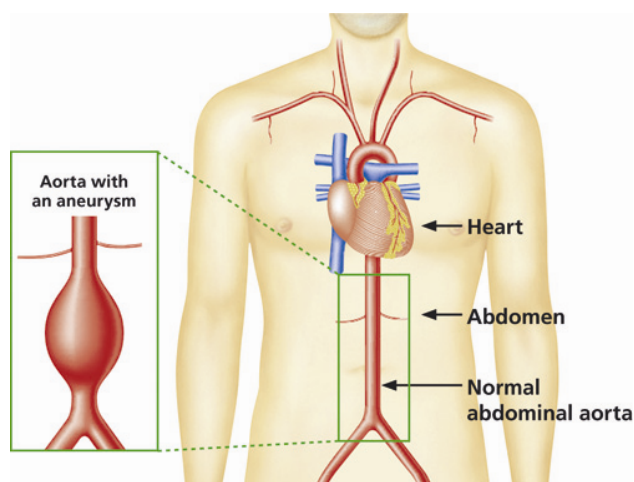
- Co to jest tętniak aorty brzusznej (AAA).
- Co się stanie, jeśli zgłosisz się na badanie przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej.

Te informacje powinny pomóc Ci w podjęciu decyzji, czy chcesz przystąpić do badania przesiewowego na obecność tętniaka aorty brzusznej.

Co to jest tętniak aorty brzusznej (AAA)?

Aorta jest głównym naczyniem krwionośnym rozprowadzającym krew po organizmie. Biegnie ona od serca w dół klatki piersiowej i jamy brzusznej (brzucha).

U niektórych osób wraz z wiekiem ściany aorty w jamie brzusznej mogą ulec osłabieniu i wypukleniu, tworząc tętniaka, który swoim wyglądem przypomina wybrzuszenie powstające w zużytej oponie samochodowej. Takie zmiany określane są jako tętniak aorty brzusznej (AAA).

Heart – Serce

Abdomen – Brzuch

**Normal abdominal aorta –
Prawidłowa aorta brzuszna**

**Aorta with an aneurysm – Aorta z
tętniakiem**

Jeśli cierpisz na tętniaka aorty brzusznej, możesz nie mieć żadnych objawów. Oznacza to, że możesz nie zdawać sobie sprawy, że jesteś chory, ponieważ nie odczuwasz żadnych dolegliwości ani nie widzisz, że coś jest nie tak. Możesz czuć się całkowicie zdrowy.

Kto powinien poddać się badaniu przesiewowemu?

W porównaniu z kobietami, mężczyźni sześć razy częściej zapadają na tętniaka aorty brzusznej. Do wzięcia udziału w programie badania przesiewowego na obecność tętniaka aorty brzusznej zapraszamy wszystkich mężczyzn w 65. r.ż. i starszych, ponieważ jest to choroba najczęściej występująca u mężczyzn w tej grupie wiekowej.

Mężczyźni w wieku powyżej 65. r. ż., u których nie były wykonywane tego typu badania przesiewowe mogą zadzwonić do głównego ośrodka badań przesiewowych pod numer tel. 028 9063 1828 i poprosić o udział w programie.

Czy tętniak aorty brzusznej jest poważnym schorzeniem?

Jeżeli średnica Twojej aorty waha się w przedziale 30-44 mm, oznacza to, że masz małej wielkości tętniaka aorty brzusznej. Taki stan nie jest poważny, ale należy go monitorować i sprawdzać, czy tętniak nie powiększa się.

Jeżeli średnica Twojej aorty waha się w przedziale 45-54 mm, oznacza to, że masz średniej wielkości tętniaka. Stan ten może być poważny, jeśli tętniak będzie się rozrastał, dlatego i w tym przypadku należy go monitorować. Większość tętniaków charakteryzuje się powolnym wzrostem, w związku z czym w przypadku mężczyzn z tętniakiem o małej lub średniej wielkości może nigdy nie dojść do rozwoju dużego tętniaka.

Jeśli średnica Twojej aorty wynosi 55 mm lub więcej, oznacza to, że masz dużej wielkości tętniaka i stan ten jest poważny. Rozciąganie ściany aorty powoduje jej osłabienie, prowadząc do rozerwania tętnicy (pęknięcie tętniaka). Pęknięcie tętniaka aorty brzusznej powoduje wystąpienie poważnych krwawień wewnętrznych, które mogą prowadzić do zgonu.

W jaki sposób powstaje tętniak aorty brzusznej?

Na ryzyko rozwoju tętniaka aorty brzusznej mają wpływ wiek i geny. W Północnej Irlandii, 1 na 40 mężczyzn w wieku 65 lat ma tętniaka aorty brzusznej, a zatem jeśli w Twojej bliskiej rodzinie jest osoba cierpiąca na to schorzenie, istnieje duże prawdopodobieństwo wystąpienia tętniaka i w Twoim przypadku. Jednak większość mężczyzn jest nieświadoma obecności tętniaka w ich rodzinie.

Do innych czynników, o których wiadomo, że zwiększają ryzyko wystąpienia tętniaków aorty brzusznej należą:

- palenie papierosów
- wysoki poziom cholesterolu
- wysokie ciśnienie krwi

Tętniaki aorty brzusznej mogą jednak wystąpić u mężczyzn, którzy nie należą do żadnych z powyższych kategorii.

Czy można zapobiec wystąpieniu tętniaka aorty brzusznej?

Pomimo stale prowadzonych badań naukowych w dalszym ciągu nie jest znany sposób zapobiegania wystąpieniu tego typu tętniaka. Najlepszym sposobem zmniejszenia ryzyka jego wystąpienia jest prowadzenie zdrowego trybu życia, co jednak nie eliminuje całkowicie możliwości jego pojawienia się.

Dlaczego badanie przesiewowe jest ważne?

Ze względu na to, że w większości przypadków obecność tętniaka nie powoduje żadnych objawów i pacjent nie odczuwa jakiegokolwiek różnicy w porównaniu z normalnym stanem zdrowia, badanie przesiewowe jest najskuteczniejszym sposobem na wykrycie tej choroby.

Badanie przesiewowe polega na przeprowadzeniu prostego badania USG brzucha. Badanie to jest oferowane wszystkim mężczyznom w 65. r.ż. po to, aby wcześniej wykryć tętniaki aorty brzusznej, monitorować je lub leczyć. W ten sposób można znacznie zmniejszyć ryzyko rozerwania (pęknięcia) tętniaka powodującego poważne problemy zdrowotne.

Co to jest badanie USG?

Badanie USG to bezpieczny, bezbolesny i niezawodny test, który przeprowadzany jest bardzo szybko – zwykle trwa ok. 10 minut. Stosowane techniki są takie same jak podczas badania USG rozwoju dziecka podczas ciąży.

Co się stanie podczas badania przesiewowego?

Po przyjeździe do miejscowego ośrodka badań przesiewowych:

- sprawdzimy Twoje dane personalne,
- wyjaśnimy, co będzie miało miejsce w trakcie badania USG,
- będziesz mógł zadać kilka podstawowych pytań.

Podczas badania USG:

- poprosimy, abyś się położył i uniósł lub rozpiął koszulę – nie ma potrzeby rozbierania się,
- na brzuch nałożymy chłodny żel,
- po skórze brzucha przesuniemy małą głowicą aparatu USG,
- będziemy obserwować obraz Twojej aorty na monitorze i wykonamy pomiary.

Po zakończeniu badania USG:

- od razu poinformujemy Cię o wynikach badania,
- poinformujemy również Twojego lekarza pierwszego kontaktu (GP) o otrzymanym wyniku,
- w razie potrzeby dostarczymy Ci dodatkowych informacji i wsparcia.

Co będzie w moich wynikach?

- Istnieją cztery możliwe wyniki.
- **Około 98% mężczyzn uzyskuje wynik prawidłowy.**
- Jeżeli wynik nie jest prawidłowy, pokaże, czy Twój tętniak jest mały, średni czy duży.
- Wyniki badania USG zostaną przekazane Twojemu lekarzowi pierwszego kontaktu.

Wynik prawidłowy

Oznacza, że nie masz tętniaka aorty brzusznej. Po badaniu monitorowanie nie jest wymagane i nie będzie potrzeby ponownego przeprowadzenia badania przesiewowego. Jest bardzo mało prawdopodobne, aby u mężczyzn, których wynik jest prawidłowy doszło do rozwoju tętniaka aorty brzusznej, który wymagałby operacji w późniejszym okresie życia.

Mały tętniak aorty brzusznej

U około 1 na 55 mężczyzn, którzy przystąpią do badania przesiewowego zostanie wykryty małej wielkości tętniak aorty brzusznej. Większość tego typu tętniaków charakteryzuje bardzo powolny rozrost i w przypadku wielu mężczyzn, u których wykryto małej wielkości tętniaka może nigdy nie dojść do jego rozrostu do średnich lub dużych rozmiarów.

Co wydarzy się później?

- Ważne jest, żeby regularnie kontrolować wielkość tętniaka, a jeżeli dojdzie do jego rozrostu, może wystąpić potrzeba częstszego poddawania się badaniu USG.
- W celu kontroli wielkości tętniaka **co roku** będziesz zapraszany na wykonanie badania USG.
- Otrzymasz od nas list z wynikami badania USG, którego kopia zostanie przesłana Twojemu lekarzowi pierwszego kontaktu.
- W liście otrzymasz ulotkę informacyjną wyjaśniającą, co oznaczają uzyskane wyniki badania USG.
- Twój lekarz pierwszego kontaktu może przypisać Ci jakieś leki, monitorować ciśnienie krwi oraz udzielić porady odnośnie prowadzenia zdrowszego trybu życia.

Średniej wielkości tętniak aorty brzusznej

U około 1 na 250 mężczyzn, którzy przystąpią do badania przesiewowego zostanie wykryty średniej wielkości tętniak aorty brzusznej. Większość tego typu tętniaków charakteryzuje bardzo powolny rozrost i w przypadku niektórych mężczyzn, u których wykryto średniej wielkości tętniaka może nigdy nie dojść do jego rozrostu do dużych rozmiarów.

Co wydarzy się później?

- Ważne jest, żeby regularnie sprawdzać wielkość tętniaka, ponieważ w przypadku jego powiększenia konieczna może się okazać ocena wskazań do przeprowadzenia operacji.
- W celu kontroli wielkości tętniaka będziesz **co trzy miesiące** zapraszany na wykonanie badania USG.
- Otrzymasz od nas list z wynikami badania USG, którego kopia zostanie przesłana Twojemu lekarzowi pierwszego kontaktu.
- W liście otrzymasz ulotkę informacyjną wyjaśniającą, co oznaczają uzyskane wyniki badania USG.
- Twój lekarz pierwszego kontaktu może przypisać Ci jakieś leki, monitorować ciśnienie krwi oraz udzielić porady odnośnie zdrowszego trybu życia.

Dużej wielkości tętniak aorty brzusznej

U małego odsetka mężczyzn, tj. u około 1 na 300 mężczyzn, którzy przystąpią do badania przesiewowego zostanie wykryty dużej wielkości tętniak aorty brzusznej.

Co wydarzy się później?

- Otrzymasz skierowanie na wizytę do zespołu specjalistów (zespół zajmujący się chorobami naczyniowymi w szpitalu), którzy specjalizują się w dziedzinie tętniaka aorty brzusznej.
- Specjaliści przeprowadzą kilka testów, dostarczą bardziej szczegółowych informacji i omówią, czy możesz zostać zakwalifikowany do leczenia operacyjnego.
- Otrzymasz od nas list z wynikami badania USG, którego kopia zostanie przesłana Twojemu lekarzowi pierwszego kontaktu.
- W liście otrzymasz ulotkę informacyjną wyjaśniającą, co oznaczają wyniki badania USG.

Jeśli zdiagnozowano u Ciebie dużego tętniaka aorty brzusznej i masz w związku z tym obawy, zanim pielęgniarka skontaktuje się z Tobą, możesz zadzwonić do koordynatora głównego ośrodka badań przesiewowych pod numer tel. 028 9063 1828. Możesz również skontaktować się ze swoim lekarzem pierwszego kontaktu.

Na ile wiarygodne jest badanie USG?

Badanie USG stosowane do badań przesiewowych na obecność tętniaka aorty brzusznej jest wiarygodnym testem. Nie ma testu przesiewowego, który dawałby 100% pewności, ale bardzo rzadko zdarza się, żeby u mężczyzny, który uzyskał prawidłowy wynik w badaniu przesiewowym doszło później do rozwoju tętniaka, który wymagałby leczenia operacyjnego.

Może się zdarzyć, że osoba przeprowadzająca badanie USG nie będzie w stanie wyraźnie zobaczyć aorty. Nie ma powodów do obaw. W takim wypadku umówimy Cię na następną wizytę.

Czy badanie przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej może wykryć inne schorzenia?

Nie. Badanie przesiewowe ma na celu wyłącznie wykrycie obecności tętniaka aorty brzusznej. Nie będziemy szukać innych problemów zdrowotnych.

Jeśli niepokoisz się o swój stan zdrowia, powinieneś porozmawiać ze swoim lekarzem.

Jakie są zagrożenia związane z tętniakiem aorty brzusznej?

Nie we wszystkich przypadkach tego typu tętniak ulega rozerwaniu (pęknięciu), ale jeśli to się zdarzy, będziesz miał małe szanse, aby dostać się do szpitala i przeżyć operację. Jeśli podczas badania przesiewowego zostanie u Ciebie wykryty tętniak o dużej wielkości, zostaniesz poddany ocenie wskazań do przeprowadzenia operacji w celu wyeliminowania tego problemu.

Operacja tętniaka aorty brzusznej wiąże się z dużym ryzykiem, tak jak to ma miejsce w przypadku innych poważnych operacji, jednak szanse na wyleczenie są znacznie wyższe, niż gdyby w wyniku ignorowania problemu doszło do późniejszego rozerwania (pęknięcia) tętniaka. W sytuacji wykrycia dużego tętniaka ryzyko związane z tym stanem zostanie Ci wyjaśnione przez zespół specjalistów.

W jaki sposób zostaną wykorzystane informacje z mojego badania przesiewowego na obecność tętniaka aorty brzusznej?

W ramach programu badań przesiewowych na obecność tętniaka aorty brzusznej w Północnej Irlandii będzie prowadzony rejestr, w którym znajdą się informacje o Tobie wraz z wynikami badań przesiewowych oraz obrazami badań USG. Personel biorący udział w tym programie może przeglądać i dokonywać oceny tych danych. Wszystkie informacje dotyczące Twojej osoby pozostają poufne.

Informacje będą użyte do monitorowania i poprawy jakości programu oraz doświadczenia pracowników biorących udział w badaniu przesiewowym. Jest to ważny element każdego programu tego typu badań. Mogą być one również użyte do przeprowadzania kontroli, badań naukowych, w celach edukacyjnych i szkoleniowych w ramach systemu opieki zdrowotnej i społecznej. Jeśli zdarzy się, że Twoje wyniki badań zostaną użyte, Twoje dane identyfikacyjne zostaną usunięte.

Gdzie mogę znaleźć więcej informacji?

Więcej informacji na temat kwestii poruszanych w tej ulotce można uzyskać:

- kontaktując się ze swoim lekarzem pierwszego kontaktu (GP),
- odwiedzając stronę www.publichealth.hscni.net,
- dzwoniąc do głównego ośrodka prowadzącego badania przesiewowe na obecność tętniaka aorty brzusznej, pod numer tel. 028 9063 1828.

Więcej informacji oraz wsparcie można również uzyskać, kontaktując się z organizacją Circulation Foundation. Jest to organizacja charytatywna wspierająca osoby cierpiące na choroby żył i tętnic, zwane chorobami naczyniowymi, w tym również osoby z tętniakami aorty brzusznej.

Circulation Foundation

Strona internetowa: www.circulationfoundation.org.uk

Telefon: 020 7304 4779

Public Health Agency, 12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS

Tel: 028 9032 1313

www.publichealth.hscni.net

10/12

Public Health
Agency

Szybkie, bezpłatne badanie USG
dla mężczyzn w wieku 65 lat